

EUROOPAN UNIONI

EUROOPAN PARLAMENTTI

NEUVOSTO

**Strasbourg, 6. huhtikuuta 2022
(OR. en)**

**2020/0300 (COD)
LEX 2151**

**PE-CONS 83/1/21
REV 1**

**ENV 982
DEVGEN 233
ECO 142
SAN 748
PECHE 484
AGRI 633
IND 382
CHIMIE 126
ENER 553
RECH 559
TRANS 747
CODEC 1621**

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS
VUOTEEN 2030 ULOTTUVASTA YLEISESTÄ UNIONIN
YMPÄRISTÖALAN TOIMINTAOHJELMASTA**

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON
PÄÄTÖS (EU) 2022/...,**

annettu 6 päivänä huhtikuuta 2022,

vuoteen 2030 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 3 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä³,

¹ EUVL C 123, 9.4.2021, s. 76.

² EUVL C 106, 26.3.2021, s. 44.

³ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 10. maaliskuuta 2022 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 29. maaliskuuta 2022.

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', 192 artiklan 3 kohdan mukaisesti toisiaan seuranneet yleiset ympäristöalan toimintaohjelmat ovat ohjanneet unionin ympäristöpolitiikan kehittämistä ja koordinointia ja muodostaneet puitteet unionin ympäristö- ja ilmastotoimille vuodesta 1973.
- (2) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1386/2013/EU¹ perustettiin seitsemäs ympäristöalan toimintaohjelma, jäljempänä 'seitsemäs ympäristöohjelma'. Seitsemännessä ympäristöohjelmassa vahvistetaan 31 päivään joulukuuta 2020 saakka ulottuvat unionin ympäristötoimet sekä vuoteen 2050 ulottuva pitkän aikavälin visio.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1386/2013/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, vuoteen 2020 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta "Hyvä elämä maapallon resurssien rajoissa" (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 171).

- (3) Komission 15 päivänä toukokuuta 2019 julkaistussa kertomuksessa seitsemännen ympäristöohjelman arvioinnista todettiin, että vuoteen 2050 ulottuva visio ja ensisijaiset tavoitteet olivat edelleen ajankohtaisia, että seitsemäs ympäristöohjelma on auttanut lisäämään ympäristöpolitiikan toimien ennustettavuutta, nopeutta ja koordinoitua ja että seitsemännen ympäristöohjelman rakenne ja sen toimintakehys ovat edistäneet synergioiden luomista ja lisänneet siten ympäristöpolitiikan tuloksellisuutta ja tehokkuutta. Siinä todettiin myös, että seitsemännessä ympäristöohjelmassa ennakoitiin Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kestävä kehityksen toimintaohjelmaa Agenda 2030, jäljempänä 'YK:n Agenda 2030 –toimintaohjelma', korostamalla talouskasvun ja sosiaalisen hyvinvoinnin riippuvuutta hyvinvoivista luonnonvaroista, helpotettiin kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamista ja autettiin unionia esiintymään ilmasto- ja ympäristöasioissa yhtenäisenä kansainvälisellä tasolla, mutta että luonnonsuojeluun ja terveyteen liittyvissä toiminnoissa sekä ympäristönäkökohtien sisällyttämisessä muihin politiikan aloihin ei ole edistytty riittävästi. Siinä todettiin myös, että seitsemännessä ympäristöohjelmassa olisi voitu käsitellä enemmän sosiaalisia ongelmia ympäristö- ja sosiaalipolitiikan olemassa olevien yhteyksien pohjalta muun muassa haavoittuviin ryhmiin, työpaikkoihin, sosiaaliseen osallistamiseen ja eriarvoisuuden kohdistuvan vaikutuksen osalta. Lisäksi komission kertomuksessa todetaan, että vaikka ympäristötavoitteet ovat monilla politiikan aloilla yhä kunnianhimoisempia, ympäristönsuojelun menot ovat pysyneet suhteellisen vakaina Euroopassa useita vuosia (noin kahdessa prosentissa BKT:stä) ja että ympäristölainsäädännön noudattamatta jättämisestä aiheutuu unionin taloudelle vuosittain noin 55 miljardin euron kustannukset terveyskustannuksina ja suorina ympäristöön kohdistuvina kustannuksina. Komission raportissa huomautettiin, että seitsemännen ympäristöohjelman täytäntöönpanoa olisi voitu tehostaa vahvemmallalla seurantamekanismilla.

- (4) Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) raportin ”The European environment – state and outlook 2020 – Knowledge for transition to a sustainable Europe”, jäljempänä ’SOER 2020 -raportti’, mukaan seuraavalla vuosikymmenellä unionilla on ainutlaatuinen tilaisuus osoittaa globaalia johtajuutta kestävyysasioissa ja tarttua systeemisiä ratkaisuja vaativiin kiireellisiin kestävyyshaasteisiin. Systeeminen muutos tarkoittaa perustavanlaatuista, uudistavaa ja monialaista muutosta, joka merkitsee suuria käännteitä järjestelmien tavoitteissa, kannustimissa, teknologioissa, sosiaalisissa käytännöissä ja normeissa, tietojärjestelmissä ja hallintotavoissa sekä niiden uudelleen suuntaamista. Kuten SOER 2020 -raportissa todetaan, yksi tärkeimmistä tekijöistä Euroopan jatkuvien ympäristöön ja kestävyteen liittyvien haasteiden taustalla on se, että ne liittyvät erottamattomasti taloudelliseen toimintaan ja elämäntapoihin, erityisesti yhteiskuntajärjestelmiin, jotka tuottavat eurooppalaisille välttämättömyyshyödykkeitä, kuten elintarvikkeita, energiaa ja liikkumispalveluita. Varmistamalla toimintapolitiikkojen johdonmukaisuus nykyisten ympäristöpolitiikkojen kanssa ja näiden täysimääräinen täytäntöönpano edistettäisiin merkittävästi Euroopan vuoteen 2030 ulottuvien ympäristötavoitteiden saavuttamista ja YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelman ja sen kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista.

- (5) Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta 11 päivänä joulukuuta 2019 annetussa komission tiedonannossa esitetään komission vastaus SOER 2020 -raportissa yksilöityihin haasteisiin uutena kasvustrategiana vihreää ja digitaalista siirtymää varten; sen tavoitteena on tehdä unionista oikeudenmukainen ja vauras yhteiskunta, jonka talous on kestävä, kilpailukykyinen, ilmastoneutraali ja resurssitehokas, sekä unionin luonnonpääoman suojelu, hoitaminen ja lisääminen samalla nykyisten ja tulevien sukupolvien elämänlaatua parantamalla. Etusijalla olisi oltava ilmasto- ja ympäristötavoitteiden nopea saavuttaminen samalla, kun suojellaan ihmisten terveyttä ja hyvinvointia ympäristöriskeiltä ja -vaikutuksilta sekä taataan oikeudenmukainen ja osallistava siirtymä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/1119¹ lainsäädäntöön sisällytetään unionin tavoite saavuttaa ilmastoneutraalius viimeistään vuoteen 2050 mennessä.
- (6) Euroopan parlamentti korosti 28 päivänä marraskuuta 2019 hyväksymässään päätöslauselmassa ilmasto- ja ympäristöhätätilasta, että välittömät ja kunnianhimoiset toimet ovat ratkaisevan tärkeitä ja kehotti komissiota ryhtymään konkreettisiin toimiin kuten varmistamaan, että kaikki asiaankuuluvat tulevat lainsäädäntö- ja talousarvioehdotukset vastaavat täysin tavoitetta rajoittaa ilmaston lämpeneminen alle 1,5 celsiusasteeseen ja että ne eivät edistä luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä, ja puuttumaan unionin nykyisten ilmasto- ja ympäristöhätätilaa koskevien politiikkojen epäjohtonmukaisuuksiin etenkin uudistamalla kauaskantoisesti maatalous-, kauppa-, liikenne-, energia- ja infrastruktuuri-investointipolitiikkaansa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1119, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2021, puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki) (EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1).

- (7) Euroopan vihreän kehityksen ohjelma tukee Next Generation EU -elpymissuunnitelmaa, jolla edistetään investointeja vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta tärkeimpiin aloihin, jotta voidaan parantaa palautumis- ja selviytymiskykyä ja luoda kasvua ja työpaikkoja oikeudenmukaisessa ja osallistavassa yhteiskunnassa. Myös elpymis- ja palautumistukiväline, jolla yhdessä unionin vuosien 2021–2027 talousarvion kanssa vauhditetaan unionin talouden elpymistä covid-19-kriisistä, perustuu Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa vahvistettuihin ensisijaisiin tavoitteisiin. Lisäksi kaikissa Next Generation EU -elpymissuunnitelmaan kuuluvissa aloitteissa noudatetaan soveltuvissa tapauksissa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852¹, jäljempänä ’luokitusjärjestelmäasetus’, 17 artiklassa vahvistettua ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta. Next Generation EU -elpymissuunnitelma tarjoaa merkittävän tilaisuuden nopeuttaa siirtymistä kohti ilmastoneutraaliutta ja tehostaa ympäristönsuojelua.
- (8) Seitsemännen ympäristöohjelman voimassaolo päättyi 31 päivänä joulukuuta 2020 ja sitä koskevan päätöksen 4 artiklan 3 kohdan mukaan komissio antaa tarvittaessa hyvissä ajoin ehdotuksen kahdeksanneksi ympäristöalan toimintaohjelmaksi, jäljempänä ’kahdeksas ympäristöohjelma’, jotta seitsemännen ja kahdeksannen ympäristöohjelman välille ei synny katkoa. Komissio ilmoitti tiedonannossaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta, että kahdeksanteen ympäristöohjelmaan sisällytetään uusi seurantamekanismi sen varmistamiseksi, että unioni kykenee saavuttamaan ympäristötavoitteensa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehiksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

- (9) SEUT 192 artiklan 3 kohdan mukaisesti kahdeksannessa ympäristöohjelmassa vahvistetaan ensisijaiset tavoitteet. Kahdeksannen ympäristöohjelman toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet hyväksytään SEUT 192 artiklan 1 tai 2 kohdan mukaisesti.
- (10) Toimenpiteissä, joilla kahdeksas ympäristöohjelma toteutetaan, kuten aloitteissa, ohjelmissa, investoinneissa, hankkeissa ja sopimuksissa, olisi otettava huomioon luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa säädetty ”ei merkittävää haittaa” -periaate.
- (11) Kahdeksannen ympäristöohjelman olisi tuettava Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita noudatellen jo seitsemännessä ympäristöohjelmassa vahvistettua pitkän aikavälin tavoitetta, jonka mukaan viimeistään vuoteen 2050 mennessä elämme hyvää elämää maapallon resurssien rajoissa. Kahdeksas ympäristöohjelma on vuoteen 2030 ulottuva unionin yleinen ympäristöalan toimintaohjelma, joka ulottuu pidemmälle kuin Euroopan vihreän kehityksen ohjelma. Kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaiset tavoitteet määrittävät unionin päätöksenteon suunnan muun muassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman strategioiden ja aloitteiden, kuten vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian, uuden kiertotalouden toimintasuunnitelman, kestävyyttä edistävän kemikaalistrategian ja saasteettomuustoimintasuunnitelman, sitoumusten pohjalta mutta näihin rajoittumatta.

- (12) Ilmastomuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen nojalla hyväksytyn Pariisin sopimuksen¹, jäljempänä 'Pariisin sopimus', tavoitteena on vahvistaa maailmanlaajuisia toimia ilmastomuutoksen uhan torjumiseksi muun muassa pitämällä maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle 2 °C:ssa suhteessa esiteolliseen aikaan ja pyrkimällä toimiin, joilla lämpötilan nousu saataisiin rajattua 1,5 °C:een suhteessa esiteolliseen aikaan, tiedostaen, että tämä vähentäisi merkittävästi ilmastomuutoksen aiheuttamia riskejä ja vaikutuksia.
- (13) Kahdeksas ympäristöohjelma muodostaa perustan YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelmassa ja sen kestävä kehityksen tavoitteissa määriteltyjen ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiselle, ja sen olisi oltava yhdenmukainen Pariisin sopimuksen, Rion sopimusten ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten tavoitteiden kanssa. Kahdeksannella ympäristöohjelmalla mahdollistetaan systeeminen muutos, joka johtaa sellaiseen unionin talouteen, joka varmistaa hyvinvoinnin maapallon resurssien rajoissa ja jossa kasvu on uusintavaa, sillä olisi myös varmistettava, että vihreä siirtymä toteutetaan oikeudenmukaisella ja osallistavalla tavalla, ja edistettävä samalla eriarvoisuuden vähentämistä. Stockholm Resilience Centre -tutkimuskeskuksen kehittämän mallin mukaan ympäristöön ja ilmastoon liittyvien kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttaminen tukee sosiaalisia ja taloudellisia kestävä kehityksen tavoitteita, koska yhteiskuntamme ja taloutemme ovat riippuvaisia terveestä biosfääristä ja koska kestävä kehitys voi toteutua ainoastaan vakaan ja palautumis- ja selviytymiskykyisen maapallon tarjoamassa turvallisessa toimintaympäristössä. Jos unioni aikoo osoittaa globaalia johtajuutta kestävään kehitykseen siirtymisessä, on olennaisen tärkeää, että se saavuttaa kestävä kehityksen tavoitteet ja tukee kolmansia maita niiden saavuttamisessa.

¹ EUVL L 282, 19.10.2016, s. 4.

- (14) Toimet, joiden avulla pyritään saavuttamaan unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteet, olisi toteutettava yhdenmukaisesti Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon kanssa.
- (15) SEUT 191 artiklan 2 kohdan mukaan unionin ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon unionin eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen ja se perustuu ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava.

- (16) Kahdeksannen ympäristöohjelman olisi nopeutettava oikeudenmukaisella ja osallistavalla tavalla vihreää siirtymistä ilmastoneutraaliin, kestävään, myrkyttömään, resurssitehokkaaseen, uusiutuvaan energiaan perustuvaan, palautumis- ja selviytymiskykyiseen ja kilpailukykyiseen kiertotalouteen, joka antaa maapallolle enemmän kuin ottaa. Vihreän siirtymisen tulisi tapahtua systeemisen muutoksen mahdollistavassa hyvinvointitaloudessa, jossa kasvu on uusintavaa, jossa otetaan huomioon se, että yhteiskuntiemme hyvinvointi ja vauraus riippuvat vakaasta ilmastosta, terveestä ympäristöstä ja kukoistavista ekosysteemeistä, ja joka tarjoaa turvallisen toimintaympäristön maapallon resurssien rajoissa. Kun maailman väestö ja luonnonvarojen kysyntä kasvavat edelleen, taloudellisen toiminnan olisi kehityttävä kestäväällä tavalla, joka ei aiheuta vahinkoa vaan kääntää ilmastomuutoksen suunnan, suojelee, ennallistaa ja parantaa ympäristön tilaa muun muassa pysäyttämällä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen ja kääntämällä tämän suuntauksen, ehkäisee ympäristön tilan heikkenemistä, suojelee terveyttä ja hyvinvointia kielteisiltä ympäristöriskeiltä ja -vaikutuksilta, ehkäisee saastumista ja minimoi sen, johtaa luonnonpääoman säilyttämiseen ja rikastuttamiseen ja kestävä biotalouden edistämiseen; näin varmistetaan uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen runsaus. Jatkuvan tutkimuksen ja innovoinnin, tuotanto- ja kulutusmallien muuttamisen, uusiin haasteisiin mukautumisen ja yhdessä luomisen kautta hyvinvointitalous lujittaa palautumis- ja selviytymiskykyä ja suojelee nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointia.

- (17) Kahdeksannessa ympäristöohjelmassa olisi asetettava aihekohtaiset ensisijaiset tavoitteet, jotka koskevat ilmastonmuutoksen hillintää, siihen sopeutumista, maa- ja meriluonnon monimuotoisuuden suojelemista ja ennallistamista, myrkytöntä kiertotaloutta, saasteetonta ympäristöä sekä tuotannosta ja kulutuksesta aiheutuvien ympäristöpaineiden minimoimista kaikilla talouden aloilla. Kyseiset aihekohtaiset ensisijaiset tavoitteet, jotka koskevat sekä ympäristövahinkojen aiheuttajia että niiden vaikutuksia, liittyvät erottamattomasti toisiinsa. Niiden saavuttaminen edellyttää näin ollen systeemistä lähestymistapaa. Lisäksi kahdeksannessa ympäristöohjelmassa olisi yksilöitävä mahdollistavat edellytykset, joiden avulla kaikki asianomaiset toimijat saavuttavat johdonmukaisesti pitkän aikavälin ja aihekohtaiset ensisijaiset tavoitteet.
- (18) Kahdeksannen ympäristöohjelman yhteydessä tehtävissä vaikutustenarvioinneissa olisi otettava huomioon kaikki välittömät ja pitkän aikavälin ympäristö- ja ilmastovaikutukset osana yhdennettyä talous-, sosiaalisten ja ympäristövaikutusten analyysia, mukaan lukien niiden kumulatiiviset vaikutukset, sekä toimien ja toimimatta jättämisen kustannukset. Kyseisten vaikutustenarviointien olisi perustuttava laajoihin ja avoimiin kuulemisiin. Kahdeksan viikon kuluessa julkisen kuulemisen päättymisestä komission olisi annettava yksityiskohtaista palautetta sidosryhmien kuulemisesta saaduista vastauksista ja eriteltävä vastaukset sidosryhmätyypeittäin.

- (19) Siirtyminen hyvinvointitalouteen, jossa kasvu on uusintavaa, sisältyy kahdeksanteen ympäristöohjelmaan ja vahvistetaan sekä vuoden 2030 että 2050 ensisijaisissa tavoitteissa. Kyseisen siirtymän varmistamiseksi unionin on tarpeen kehittää kokonaisvaltaisempi lähestymistapa poliittiseen päätöksentekoon muun muassa käyttämällä yleistä tulostaulua, jolla mitataan BKT:n lisäksi muutakin taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää edistystä. Laatomalla yhteenveto indikaattoreista, jotka ovat osa unionin toimia YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanemiseksi, saataisiin yleiskuva olemassa olevista indikaattori- ja seurantaprosesseista ja saataisiin mahdollisuuksien mukaan tietoa siitä, kuinka kaukana tavoitteista ollaan, ja indikaattorit toimisivat myös viime kädessä toimintapoliittisena yhteenvetona päätöksenteon ohjaamiseksi. Tällaisten indikaattoreiden laatiminen sisältyy sen vuoksi kahdeksanteen ympäristöohjelmaan mahdollistavana edellytyksenä.
- (20) YK:n ympäristöohjelma ja OECD:n maailmanlaajuinen ympäristöfoorumi (Global Forum on Environment) ovat korostaneet, että ympäristön muutoksilla on sukupuolikohtaisia vaikutuksia. Sukupuolen mukaan eriytyneet roolit aiheuttavat myös sen, että naiset ja miehet ovat eri tavalla haavoittuvia ilmastonmuutoksen vaikutuksille, ja ilmastonmuutoksen vaikutukset pahentavat sukupuolten epätasa-arvoa. Sen vuoksi kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä toimia ja päämääriä on tarpeen tarkastella sukupuolinäkökulmasta, jotta voidaan auttaa varmistamaan, että sukupuolten epätasa-arvo ei jatku.

- (21) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999¹ 35 artiklan mukaan energiaunionin tilaa koskevassa katsauksessa käsitellään jäsenvaltioiden edistymistä energiatukien lakkauttamisessa asteittain erityisesti fossiilisilta polttoaineilta. Kyseisen asetuksen 17 artiklassa säädetään, että komissio, jota avustaa energiaunionikomitea, hyväksyy täytäntöönpanosäädöksiä, mukaan lukien menetelmästä energiatukien lakkauttamista asteittain erityisesti fossiilisilta polttoaineilta koskevaa raportointia varten. Lisäksi komissio tukee jäsenvaltioita meneillään olevan tutkimuksen tulosten perusteella muiden ympäristölle haitallisten tukien asteittaisessa poistamisessa.
- (22) Jotta voidaan täyttää vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian tarpeet, mukaan lukien Natura 2000 -investointiprioriteetit ja vihreän infrastruktuurin investointiprioriteetit, komissio on arvioinut, että luontoon liittyviin menoihin olisi osoitettava vähintään 20 miljardia euroa vuodessa. Tämä edellyttää yksityisen ja julkisen rahoituksen hankkimista sekä kansallisella että unionin tasolla, myös useista eri ohjelmista.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

- (23) Komission 14 päivänä lokakuuta 2020 antaman tiedonannon ”Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia – kohti myrkytöntä ympäristöä” mukaisesti kahdeksannella ympäristöohjelmalla olisi tuettava unionin pyrkimyksiä edistää kemikaalien hyvää hallintaa kansainvälisen yhteistyön ja kumppanuuksien avulla kahdenvälisillä, alueellisilla ja monenvälisillä foorumeilla sekä yhteistyössä kolmansien maiden kanssa. Unioni varmistaa kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti, että unionissa kiellettyjä vaarallisia kemikaaleja ei tuoteta vientiin, muun muassa muuttamalla tarvittaessa asiaankuuluvaa lainsäädäntöä.
- (24) Sekä unionissa että maailmanlaajuisesti erilainen ihmisen toiminta, kuten huono maankäytön suunnittelu, maankäytön muutokset, kestäättömät maatalouskäytännöt, maan viljelykäytöstä luopuminen, saastuminen, kestäättömät metsätalouden käytännöt ja maaperän sulkeminen, sekä luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja ilmastonmuutos, usein yhdessä muiden tekijöiden kanssa huonontaa edelleen maata ja maaperää ja heikentää näin maan ja maaperän kykyä tuottaa ekosysteemipalveluja ja -toimintoja.
- (25) Globaali elintarvikejärjestelmä, mukaan lukien maatalous, kalastus ja vesiviljely, on yksi tärkeimmistä ilmastonmuutoksen ja ympäristön tilan heikkenemisen, myös maailmanlaajuisen metsäkadon, syistä. Unionin elintarvikejärjestelmää on tarpeen muuttaa, jotta voidaan varmistaa kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttaminen.

- (26) Biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja käsittelevän hallitustenvälisen tiede- ja politiikkafoorumin (IPBES) 29 päivänä lokakuuta 2020 päivätyssä työpajareportissa luonnon monimuotoisuudesta ja pandemioista ”Workshop report on Biodiversity and Pandemics” todetaan, että pandemioiden taustalla ovat ne samat maailmanlaajuiset ympäristömuutokset, jotka aiheuttavat luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä ja ilmastonmuutosta, mukaan lukien maankäytön muutokset, maanviljelyn laajentuminen ja tehostuminen, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppa ja kulutus sekä muut tekijät. Ilmastonmuutos on osoitettu yhdeksi syyksi tautien puhkeamiseen, ja se todennäköisesti aiheuttaa tulevaisuudessa huomattavan pandemiariskin, ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen on yhteydessä myös maiseman muuttumiseen ja voi joissakin tapauksissa lisätä uusien tautien riskiä. Raportin mukaan toimimatta jättämisen kustannukset ovat huomattavasti suuremmat kuin täytäntöönpanokustannukset, jotka aiheutuvat pandemioiden ehkäisemistä koskevista maailmanlaajuisista strategioista, jotka perustuvat luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupan ja maankäytön muutosten vähentämiseen sekä ”yhteinen terveys” -lähestymistavan mukaisen seurannan lisäämiseen.
- (27) Covid-19-pandemia, joka on johtanut ennennäkemättömään maailmanlaajuiseen terveys- ja talouskriisiin, on tuonut jälleen esille sen, miten tärkeää on soveltaa päätöksenteossa monialaista ”yhteinen terveys” -lähestymistapaa, jossa tunnustetaan, että ihmisten terveys riippuu ympäristön tilasta ja on yhteydessä sen osatekijöihin, kuten eläinten terveyteen, ja että terveysuhkien torjumiseksi toteutettavissa toimissa on otettava huomioon terveyden ja ympäristön välisten suhteiden monitahoisuus. Kahdeksannella ympäristöohjelmalla olisi edistettävä ”yhteinen terveys” -lähestymistavan ottamista täysimääräisesti osaksi päätöksentekoa kaikilla tasoilla.
- (28) Edistyminen kohti sitä, että tunnustetaan oikeus puhtaaseen, terveeseen ja kestäväan ympäristöön Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusneuvoston päätöslauselman 48/13 mukaisesti, on mahdollistava edellytys kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiselle.

- (29) Ilmaisu 'ekosysteemiin perustuva lähestymistapa' on otettu käyttöön biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen mukaisesti strategiana, joka koskee maan, veden ja elollisten luonnonvarojen yhdenmukaista hallinnointia ja jolla edistetään niiden säilyttämistä ja kestävästä käytöstä tasapuolisella tavalla, jotta voidaan tukea kyseisen yleissopimuksen kolmen tavoitteen eli luonnon monimuotoisuuden suojelun, kestävästä käytöstä ja hyödyn tasapuolisen jaon tasapainoa.
- (30) Euroopan ympäristökeskuksen luontoon perustuvia ratkaisuja käsittelevän raportin "Nature-based solutions in Europe: Policy, knowledge and practice for climate change adaptation and disaster risk reduction" mukaan luontoon perustuvat ratkaisut ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja katastrofiriskin vähentämisessä ovat toimia, jotka vaikuttavat yhdessä luonnon kanssa ja sitä vahvistaen ekosysteemien ennallistamiseksi ja suojelemiseksi ja yhteiskunnan auttamiseksi sopeutumaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja hidastamaan lämpenemistä ja jotka tuottavat monia muita hyötyjä. Luontoon perustuvien ratkaisujen täytäntöönpanon olisi oltava johdonmukaista kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden kanssa.
- (31) Luonnonpääoman tilinpidolla, joka on väline, jolla pyritään mittaamaan luonnonpääomakannan muutoksia eri mittareilla ja sisällyttämään ekosysteemipalvelujen arvo tilinpito- ja raportointijärjestelmiin, olisi tuettava sen mittaamista, miten edistytään kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja luonnon monimuotoisuuden suojelemista ja ennallistamista koskevissa kunnianhimoisissa tavoitteissa ja toimenpiteissä, mutta se ei voi kuitenkaan korvata niitä.

- (32) Meri- ja rannikkoekosysteemien, kuten mangrovemetsien, koralliriuttojen, marskimaiden ja meriheinäniittyjen, tila heikkenee; tämä johtuu haitallisista käytännöistä, saastumisesta ja rehevöitymisen ja happamoitumisen kaltaisista prosesseista, jotka aiheuttavat niille haittaa ja vaikuttavat niiden ylläpitämään luonnon monimuotoisuuteen, niiden tarjoamiin ekosysteemipalveluihin ja -toimintoihin ja niiden kykyyn toimia hiilinieluinä. Meri- ja rannikkoekosysteemien, valtameren pohja mukaan lukien, suojelemiseksi ja ennallistamiseksi tarvitaan kiireellisiä toimia. Valtamerten suojelu ja säilyttäminen ovat maailmanlaajuinen haaste, ja vastuu siitä on yhteinen; on tarpeen lisätä tietämystä valtameristä ja parantaa niiden tuntemusta, jotta voidaan edistää tehokkaiden toimenpiteiden hyväksymistä ja täytäntöönpanoa yhteiskunnan kaikilla tasoilla ja kaikkien toimijoiden keskuudessa.
- (33) Ympäristön tilan heikkenemisen ja ilmastonmuutoksen kielteisten vaikutusten odotetaan lisääntyvän entisestään tulevina vuosina, ja ne kohdistuvat eniten kehitysmaihin ja haavoittuviin väestöihin. Jotta voidaan parantaa palautumis- ja selviytymiskykyä ja tukea kolmansia maita niiden pyrkimyksissä hillitä ilmastonmuutosta ja sopeutua siihen sekä suojella luonnon monimuotoisuutta, unionin ja jäsenvaltioiden kolmansille maille antamalla rahoitustuella olisi edistettävä YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelmaa, Pariisin sopimusta sekä biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen vuoden 2020 jälkeistä maailmanlaajuista kehystä ja sen olisi oltava kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden mukaista. Lisäksi unionin ja jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että Pariisin sopimus ja muut kansainväliset ilmasto- ja ympäristösopimukset pannaan täytäntöön tavalla, joka heijastaa oikeudenmukaisuuden ja yhteisen mutta eriytyneen vastuun sekä omien valmiuksien periaatteita, kuten myös Pariisin sopimuksen 2 artiklan 2 kohdassa määrätään.

- (34) Vihreä diplomatia ja entistä tiiviimpi yhteistyö kolmansien maiden, myös kehitysmaiden, kanssa ja hyvän maailmanlaajuisen ympäristöhallinnon tukeminen, mukaan lukien tiedon saannin, yleisön osallistumisoikeuden päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden ympäristöasioissa edistäminen, ovat avainasemassa kestävän kehityksen tavoitteiden ja unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta. Olennaisen tärkeää on myös varmistaa kaikkien unionin sisäisten ja ulkoisten politiikkojen, mukaan lukien kauppapolitiikka ja -sopimukset, väliset synergiat ja johdonmukaisuus sekä noudattaa kestävästä kehityksestä tukevaa politiikkajohdonmukaisuutta.

- (35) Ympäristöpolitiikka on erittäin hajautettua, joten kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi olisi toteutettava toimia hallinnon eri tasoilla eli unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla soveltaen yhteistyöhön perustuvaa lähestymistapaa monitasoiseen hallintoon. Tehokas seuranta, täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta sekä toimiva vastuunkanto ovat olennaisen tärkeitä, ja politiikkajohdonmukaisuuden varmistaminen edellyttää tehokasta hallintoa. Toimintapolitiikan kehittämiseen ja täytäntöönpanoon olisi sovellettava entistä yhdenmetympää lähestymistapaa, jotta voidaan maksimoida ympäristöön liittyvien, sosiaalisten ja taloudellisten tavoitteiden väliset synergiat seuraamalla ja tarvittaessa arvioimalla järjestelmällisesti mahdollisia kompromisseja niiden välillä sekä arvioimalla järjestelmällisesti haavoittuvien ja marginalisoituneiden ryhmien tarpeita. Tällä yhdenmetyllä lähestymistavalla olisi vastattava kaikkien alueiden, mukaan lukien kaupungit ja maaseutu sekä syrjäisimmät alueet, erityistarpeisiin. Myös ympäristöä koskevan tiedon saanti, yleisön osallistumisoikeus ympäristöä koskevaan päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus ympäristöasioissa, mukaan lukien avoin toiminta kaikilla päätöksenteon tasoilla toimivien viranomaisten, muiden kuin valtiollisten toimijoiden ja suuren yleisön kanssa ja niiden välillä, tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen¹, jäljempänä 'Århusin yleissopimus', mukaisesti, on tärkeää, jotta voidaan varmistaa kahdeksannen ympäristöohjelman onnistuminen.

¹ EUVL L 124, 17.5.2005, s. 4.

- (36) Komission olisi arvioitava, miten unioni ja jäsenvaltiot edistyvät kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisessa, kun toteutetaan oikeudenmukaista ja osallistavaa siirtymää, jonka tavoitteena ovat kestävyys, hyvinvointi ja palautumis- ja selviytymiskyky maapallon resurssien rajoissa. Myös jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet Porton julistuksessa, neuvosto hyvinvointitaloutta koskevissa päätelmissään 24 päivänä lokakuuta 2019 ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitea lausunnossaan ”Pohdinta-asiakirja ’Kohti kestävä Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä’” ovat kehottaneet mittaamaan BKT:n lisäksi muitakin taloudellisen suorituskyvyn ja yhteiskunnallisen edistyksen indikaattoreita ja käyttämään politiikan suunnannäyttäjänä yhä enemmän hyvinvointinäkökulmaa; myös OECD kannattaa tätä.

- (37) Kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisessa tapahtuvan edistyksen arvioinnissa olisi otettava huomioon tietojen ja indikaattoreiden saatavuuden ja merkityksellisyyden viimeaikainen kehitys. Arviointi ei saisi olla ristiriidassa ympäristö- ja ilmastopolitiikan erityisnäkökohtia kattavien seuranta- ja hallintovälineiden kanssa eikä rajoittaa niiden käyttöä; tällaisia välineitä ovat muun muassa asetus (EU) 2018/1999, ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arviointi, josta komissio ilmoitti 27 päivänä toukokuuta 2016 tiedonannossaan ”EU:n ympäristöpolitiikan hyötyjen varmistaminen säännöllisten täytäntöönpanon arviointien avulla” sekä kiertotalouteen, saasteettomuuteen, luonnon monimuotoisuuteen, ilmaan, veteen, maaperään, jätteisiin tai muuhun ympäristöpolitiikkaan liittyvät seurantavälineet. Kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisessa tapahtuvan edistyksen arvioinnin olisi oltava osa monialaista ja johdonmukaista toisiinsa liittyvien ja ympäristötekijöiden lisäksi myös sosiaaliset ja taloudelliset tekijät kattavien seuranta- ja hallintovälineiden kokonaisuutta yhdessä sellaisten välineiden kanssa, joita käytetään talouspolitiikan eurooppalaisessa ohjausjaksossa, Eurostatin suorittamassa kestävä kehityksen tavoitteiden seurannassa ja komission 9 päivänä syyskuuta 2020 annetussa tiedonannossa ”Strateginen ennakointiraportti 2020”.
- (38) Kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden ja erityisesti sen ensisijaisen pitkän aikavälin tavoitteen kannalta on tärkeää kehittää edelleen maapallon resurssien rajoja ja ympäristöjalanjälkeä koskevaa tietopohjaa ja kehittää asiaankuuluvia indikaattoreita.

- (39) Kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamista koskevan edistyksen seuraaminen edellyttää luotettavia ja tarkoituksenmukaisia tietoja ja indikaattoreita. Komission, Euroopan ympäristökeskuksen ja muiden asiaankuuluvien virastojen olisi voitava tutustua tietoihin ja indikaattoreihin, jotka jäsenvaltiot ovat toimittaneet sovellettavien unionin säädösten mukaisesti, käyttää niitä uudelleen ja ottaa ne perustaksi. Lisäksi olisi hyödynnettävä muita tietolähteitä, kuten satelliittitietoja ja käsiteltyjä tietoja, joita saadaan unionin maanseuranta- ja valvontaohjelmasta (Copernicus), EU:n metsäpalotietojärjestelmästä, luonnon monimuotoisuutta koskevasta eurooppalaisesta tietojärjestelmästä, viljelylohkojen tunnistamisjärjestelmästä ja eurooppalaisesta tulvatietojärjestelmästä tai tietotalustoilta, kuten Euroopan meripoliittisesta seurantakeskuksesta ja tietoverkosta tai kemikaalien seurannan tietofoorumista. Nykyaikaisten digitaalisten välineiden ja tekoälyn käyttö mahdollistaa tietojen tehokkaan hallinnan ja analysoinnin, mikä vähentää hallinnollista rasitusta ja parantaa tietojen oikea-aikaisuutta ja laatua. Kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamista koskevan edistymisen arvioinnissa voitaisiin käyttää unionin lainsäädännössä asetettujen oikeudellisesti sitovien tavoitteiden lisäksi tavoitteita, jotka eivät ole oikeudellisesti sitovia.

- (40) Lisäksi jäsenvaltioiden olisi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveissä 2003/4/EY¹, 2007/2/EY² ja (EU) 2019/1024³ vahvistettujen vaatimusten mukaisesti varmistettava, että kahdeksannen ympäristöohjelman täytäntöönpanon seurannassa tarvittavat tiedot ja indikaattorit ovat vapaasti saatavilla, syrjimättömiä, avoimia, riittäviä, korkealaatuisia, vertailukelpoisia, ajantasaisia, käyttäjäystävällisiä ja helposti saatavilla verkossa.
- (41) Jotta kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaiset tavoitteet voidaan saavuttaa, Euroopan ympäristökeskuksella ja Euroopan kemikaalivirastolla (ECHA) sekä jäsenvaltioilla olisi oltava riittävät valmiudet ja resurssit varmistaa, että on olemassa luotettavaa, saatavilla olevaa ja avointa tietoa ja näyttöpohjaa, jotta voidaan tukea Euroopan vihreän kehityksen ohjelman strategisten painopisteiden täytäntöönpanoa ja kahdeksannen ympäristöohjelman edistymisen arviointia. Tarvittaessa myös muiden elinten ja virastojen olisi osallistuttava kyseisten strategisten painopisteiden täytäntöönpanoon ja kyseiseen edistymisen arviointiin.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta (EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/2/EY, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2007, Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta (EUVL L 108, 25.4.2007, s. 1).

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1024, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä (EUVL L 172, 26.6.2019, s. 56).

- (42) SEUT 192 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen yleiset toimintaohjelmat, joissa vahvistetaan ensisijaiset tavoitteet unionin ympäristöpolitiikan alalla. Koska komission tiedonanto Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta sisältää ympäristö- ja ilmastoalan tärkeimpiä toimia tulevana vuosina koskevan etenemissuunnitelman, tässä päätöksessä ei poikkeuksellisesti määritellä toimia sen ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi viimeistään vuonna 2025. Toimet on kuitenkin tarpeen määritellä ajanjaksolle sen jälkeen, kun Euroopan vihreän kehityksen ohjelman keskeiset toimet on odotetusti toteutettu viimeistään vuonna 2024, jotta varmistetaan, että tässä päätöksessä asetetut aihekohtaiset ensisijaiset tavoitteet voidaan saavuttaa ja että kahdeksas ympäristöohjelma tarjoaa jatkossakin kokonaisvaltaisen vision unionin ympäristöpolitiikasta. Tämä on tarpeen myös SEUT 192 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisten Euroopan parlamentin ja neuvoston oikeuksien kunnioittamiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 17 artiklan mukaisia komission oikeuksia. Tätä varten komission olisi tehtävä väliarviointi 31 päivään maaliskuuta 2024 mennessä ja tarvittaessa sen jälkeen aihekohtaisten ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi esitettävä viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2025 lainsäädäntöehdotus, jolla lisätään liite tähän päätökseen.

- (43) Jotta politiikkatavoitteiden kehitys ja saavutettu edistys voidaan ottaa huomioon, komission olisi arvioitava kahdeksas ympäristöohjelma vuonna 2029. Komission olisi annettava Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus, joka sisältää kyseisen arvioinnin tulokset, ja esitettävä sen jälkeen tarvittaessa lainsäädäntöehdotus seuraavaksi ympäristöalan toimintaohjelmaksi. Tällainen lainsäädäntöehdotus olisi annettava hyvissä ajoin, jotta kahdeksannen ja yhdeksännen ympäristöohjelman välille ei synny katkoa.
- (44) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän päätöksen tavoitteita, vaan ne voidaan ehdotetun toimintaohjelman laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä SEU 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä päätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Kohde

1. Tässä päätöksessä vahvistetaan 31 päivään joulukuuta 2030 ulottuva yleinen ympäristöalan toimintaohjelma, jäljempänä 'kahdeksas ympäristöohjelma'. Tässä päätöksessä vahvistetaan kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaiset tavoitteet ja määritetään kyseisten ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat mahdollistavat edellytykset. Sillä luodaan seurantakehys, jolla mitataan unionin ja jäsenvaltioiden edistymistä kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisessa ja hallintomekanismi sen varmistamiseksi, että kyseiset ensisijaiset tavoitteet saavutetaan.
2. Kahdeksannella ympäristöohjelmalla pyritään nopeuttamaan vihreää siirtymistä ilmastoneutraaliin, kestävään, myrkyttömään, resurssitehokkaaseen, uusiutuvaan energiaan perustuvaan, palautumis- ja selviytymiskykyiseen ja kilpailukykyiseen kiertotalouteen oikeudenmukaisella, tasapuolisella ja osallistavalla tavalla sekä suojelemaan ympäristön tilaa, palauttamaan se ennalleen ja parantamaan sitä muun muassa pysäyttämällä luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja kääntämällä tämä suuntaus. Sillä tuetaan ja lujitetaan yhdenmukaisesti toimintapolitiikkaa ja täytäntöönpanomallia ja siinä hyödynnetään Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa.
3. Kahdeksas ympäristöohjelma muodostaa perustan YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelmassa ja sen kestävä kehityksen tavoitteissa määritettyjen sekä monenvälisillä ympäristö- ja ilmastopöytäkirjoilla tavoiteltujen ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiselle.

4. Kahdeksannen ympäristöohjelman seurantakehys tukee osaltaan unionin pyrkimyksiä mitata edistymistä kohti kestävyyttä, hyvinvointia sekä palautumis- ja selviytymiskykyä.
5. Kahdeksas ympäristöohjelma perustuu ennalta varautumisen periaatteeseen ja periaatteisiin, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä ja ympäristövahingot olisi torjuttava niiden lähteellä, sekä saastuttaja maksaa -periaatteeseen.

2 artikla

Ensisijaiset tavoitteet

1. Kahdeksannen ympäristöohjelman ensisijaisena pitkän aikavälin tavoitteena on, että ihmiset elävät viimeistään vuoteen 2050 mennessä hyvää elämää maapallon resurssien rajoissa hyvinvointitaloudessa, jossa mitään ei tuhleta, kasvu on uusintavaa, ilmastoneutraalius on saavutettu unionissa ja eriarvoisuudet ovat huomattavasti vähentyneet. Terve ympäristö tukee kaikkien ihmisten hyvinvointia ja siinä luonnon monimuotoisuus säilyy, ekosysteemit kukoistavat ja luontoa suojellaan ja ennallistetaan, minkä johdosta kyky sietää ilmastonmuutosta, sääoloihin ja ilmastonmuutokseen liittyviä katastrofeja ja muita ympäristöriskejä paranee. Unioni näyttää suuntaa nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvoinnin varmistamiselle maailmanlaajuisesti sukupolvien välisen vastuun mukaisesti.

2. Kahdeksannella ympäristöohjelmalla on seuraavat kuusi toisiinsa sidoksissa olevaa aihekohtaista ensisijaista tavoitetta 31 päivänä joulukuuta 2030 päättyvälle kaudelle:
- a) kasvihuonekaasupäästöjen nopea ja ennakoitavissa oleva vähentäminen sekä samaan aikaan luonnollisten nielujen aikaansaamien poistumien lisääminen unionissa, jotta saavutetaan asetuksessa (EU) 2021/1119 säädetty vuodelle 2030 asetettu kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoite unionin ilmasto- ja ympäristötavoitteita noudattaen ja varmistaen samalla oikeudenmukainen siirtymä, jossa ketään ei unohdeta;
 - b) jatkuva edistyminen sopeutumiskyvyn parantamisessa ja valtavirtaistamisessa, myös ekosysteemiin perustuvien lähestymistapojen pohjalta, palautumis- ja selviytymiskyvyn ja sopeutumiskyvyn vahvistamisessa sekä ympäristön, yhteiskunnan ja kaikkien talouden alojen haavoittuvuuden vähentämisessä ilmastonmuutoksen edessä samalla, kun parannetaan sääoloihin ja ilmastoon liittyvien katastrofien ennaltaehkäisyä ja niihin varautumista;
 - c) eteneminen kohti hyvinvointitaloutta, jossa maapallolle annetaan enemmän kuin siltä otetaan, ja sellaiseen myrkyttömään kiertotalouteen siirtymisen vauhdittaminen, jossa kasvu on uusintavaa, jossa luonnonvaroja käytetään tehokkaasti ja kestävästi ja jossa sovelletaan jätehierarkiaa;

- d) pyrkimys saavuttaa saasteettomuustavoite myös haitallisten kemikaalien suhteen, jotta saadaan aikaan myrkytön ympäristö, mukaan lukien ilma, vesi ja maaperä, sekä valo- ja melusaasteen osalta ja ihmisten, eläinten ja ekosysteemien terveyden ja hyvinvoinnin suojeleminen ympäristöön liittyviltä riskeiltä ja kielteisiltä vaikutuksilta;
- e) meri-, maa- ja sisävesiluonnon monimuotoisuuden suojeleminen, säilyttäminen ja ennallistaminen suojelualueilla ja niiden ulkopuolella muun muassa pysäyttämällä monimuotoisuuden köyhtyminen ja kääntämällä tämä suuntaus ja parantamalla ekosysteemien tilaa ja niiden toimintoja ja tarjoamia palveluja sekä parantamalla ympäristön tilaa, erityisesti ilmaa, vettä ja maaperää, sekä torjumalla aavikoitumista ja maaperän huonontumista;
- f) kestävyys ympäristönäkökulmien edistäminen ja unionin tuotantoon ja kulutukseen liittyvien keskeisten ympäristö- ja ilmastopaineiden huomattava vähentäminen erityisesti energian, teollisuuden, rakennusten ja infrastruktuurin, liikenteen, matkailun, kansainvälisen kaupan ja elintarvikejärjestelmän aloilla.

3 artikla

Mahdollistavat edellytykset ohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi

Edellä 2 artiklassa vahvistettujen ensisijaisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää tapauksen mukaan komissiolta, jäsenvaltioilta, alue- ja paikallisviranomaisilta ja sidosryhmiltä, että

- a) varmistetaan, että unionin ympäristö- ja ilmastolainsäädäntö ja -strategiat pannaan täytäntöön vaikuttavalla tavalla, nopeasti ja täysimääräisesti, pyritään erittäin korkeaan ympäristönsuojelun tasoon unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla muun muassa tarjoamalla riittävät valmiudet hallintoa ja vaatimusten noudattamisen varmistamista varten, kuten säännöllisessä ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arvioinnissa vahvistetaan, tuetaan toimijoiden verkostoja, joita ovat esimerkiksi Euroopan unionin verkko ympäristölainsäädännön voimaansaattamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi, ympäristöoikeuteen erikoistuneiden syyttäjien eurooppalainen verkosto, ympäristöoikeuteen erikoistuneiden tuomareiden eurooppalainen foorumi ja ympäristörikollisuutta käsittelevä eurooppalainen verkosto, ja tehdään yhteistyötä niiden kanssa;
- b) asetetaan etusijalle unionin ympäristölainsäädännön soveltamisen valvonta, jos täytäntöönpano on puutteellista, myös rikkomusmenettelyjen avulla sekä varmistamalla, että tähän osoitetaan riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit ja että kyseisiä menettelyjä koskevat tiedot ovat kattavia ja helposti saatavilla, unionin oikeutta noudattaen;

- c) parannetaan ohjeita ja suosituksia muun muassa tehokkaista, varoittavista ja oikeasuhteisista seuraamuksista, jotta vähennetään riskejä unionin ympäristölainsäädännön noudattamatta jättämisestä, sekä lisätään toimia ympäristövastuun alalla ja noudattamatta jättämiseen puuttumiseksi ja tehostetaan ympäristörikollisuuden alan oikeusyhteistyötä ja ympäristörikollisuutta torjuvaa lainvalvontaa asiaa koskevan unionin lainsäädännön, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/99/EY¹, mukaisesti;
- d) lujitetaan politiikkatoimien kehittämiseen ja täytäntöönpanoon sovellettavaa yhdenmukaista lähestymistapaa erityisesti seuraavin tavoin:
- i) vahvistetaan 2 artiklassa vahvistetut ensisijaiset tavoitteet ja asiaankuuluvien osien kestävä kehityksen tavoitteet kaikkiin asiaankuuluviin strategioihin, lainsäädäntöaloitteisiin ja muihin aloitteisiin, ohjelmiin, investointeihin ja hankkeisiin unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä asiaankuuluviin kansainvälisiin sopimuksiin, jotka unioni tekee ... päivän ...kuuta ... [tämän päätöksen voimaantulopäivä] jälkeen, jotta varmistetaan, että kyseiset strategiat, lainsäädäntöaloitteet ja muut aloitteet, ohjelmat, investoinnit, hankkeet ja kansainväliset sopimukset ja niiden täytäntöönpano ovat johdonmukaisia 2 artiklassa asetettujen ensisijaisien tavoitteiden kanssa ja tarvittaessa edistävät niitä eivätkä vaikeuta niiden saavuttamista;

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/99/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 328, 6.12.2008, s. 28).

- ii) maksimoidaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2011/92/EU¹ ja 2001/42/EY² täytäntöönpanosta saatavat hyödyt;
- iii) järjestelmällisesti seurataan ja tarvittaessa arvioidaan kaikkien aloitteiden ympäristöön liittyvien, sosiaalisten ja taloudellisten tavoitteiden välisiä synergioita ja mahdollisia kompromisseja niiden välillä sen varmistamiseksi, että ihmisten hyvinvointi taataan ja erityisesti heidän terveelliseen ympäristöön, puhtaaseen ilmaan ja kohtuuhintaiseen, helposti saatavilla olevaan, laadukkaaseen ruokaan, veteen, energiaan, asumiseen, vihreään infrastruktuuriin ja liikkumiseen liittyvät tarpeensa täytetään kestävällä tavalla niin, ettei ketään unohdeta;
- iv) sovelletaan kestävyysen etusijalle asettamista koskevaa lähestymistapaa muun muassa sisällyttämällä tarpeen mukaan kestävä kehityksen tavoitteet paremman sääntelyn suuntaviivoihin ja paremman sääntelyn välineistöön sekä valtavirtaistamalla ja panemalla täytäntöön ”ei merkittävää haittaa” -periaate;

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EUVL L 26, 28.1.2012, s. 1).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2001, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (EYVL L 197, 21.7.2001, s. 30).

- v) arvioidaan säännöllisesti nykyisiä politiikkatoimia ja ehdotetaan tarvittaessa uutta lainsäädäntöä käyttäen tarpeen mukaan pohjana vaikutustenarviointeja, jotka perustuvat laajoihin ja avoimiin kuulemisiin, jotka toteutetaan vastuullisten, osallistavien, tietoon perustuvien ja helposti toteutettavissa olevien menettelyjen mukaisesti ja joissa otetaan huomioon kaikki välittömät ja pitkän aikavälin ympäristö- ja ilmastovaikutukset, osana yhdenmukaista taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien vaikutusten analyysia, myös niiden kumulatiiviset vaikutukset, sekä toimien ja toimimatta jättämisen kustannukset;
- vi) komissio antaa kahdeksan viikon kuluessa julkisen kuulemisen päättymisestä yksityiskohtaista palautetta sidosryhmien kuulemisesta saaduista vastauksista ja erittelee vastaukset sidosryhmätyypeittäin;
- e) laaditaan muitakin tekijöitä kuin BKT:tä mittaavat yleinen tulostaulu ja indikaattorit, jotka perustuvat muun muassa kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kohdennettuun kuulemiseen ja raporttiin, jossa yksilöidään sosiaalista, taloudellista ja ympäristöön liittyvää edistystä mittaavien, olemassa olevien indikaattoreiden, seurantakehysten ja prosessien väliset yhteydet unionin tasolla ja jossa ehdotetaan toimia siitä, kuinka olemassa olevia tulostauluja ja indikaattoreita voidaan yksinkertaistaa;
- f) varmistetaan, että ilmastoon ja ympäristöön liittyvistä vaikutuksista ja toimintapolitiikoista johtuva sosiaalinen eriarvoisuus minimoidaan ja että ympäristön ja ilmaston suojelemiseksi toteutettavat toimenpiteet tehdään sosiaalisesti oikeudenmukaisella ja osallistavalla tavalla;

- g) valtavirtaistetaan sukupuolten tasa-arvo kaikkiin ilmasto- ja ympäristöpolitiikkoihin muun muassa sisällyttämällä sukupuolinäkökulma päätöksenteon kaikkiin vaiheisiin;
- h) vahvistetaan ympäristön kannalta myönteisiä kannustimia ja lakkautetaan ympäristölle haitalliset tuet, erityisesti fossiilisten polttoaineiden tuet, unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla viipymättä muun muassa seuraavin keinoin:
 - i) luodaan sitova unionin kehys, jonka puitteissa seurataan jäsenvaltioiden edistymistä fossiilisten polttoaineiden tukien asteittaisessa lakkauttamisessa ja raportoidaan siitä sovittujen menetelmien mukaisesti;
 - ii) asetetaan fossiilisten polttoaineiden tukien asteittaiselle lakkauttamiselle määräaika, joka tukee tavoitetta rajoittaa ilmaston lämpeneminen 1,5 celsiusasteeseen;
 - iii) komissio vahvistaa jäsenvaltioita kuullen vuoteen 2023 mennessä menetelmän muiden ympäristölle haitallisten tukien yksilöimiseksi; jäsenvaltioiden on kyseisen menetelmän perusteella yksilöitävä muut ympäristölle haitalliset tuet ja raportoitava niistä säännöllisesti komissiolle, jotta komissio voi laatia kertomuksen tällaisten tukien tasosta ja tyypistä unionissa sekä edistymisestä niiden asteittaisessa lakkauttamisessa;

- i) valtavirtaistetaan luonnon monimuotoisuutta koskevat toimet unionin politiikkoihin ja edistetään osaltaan sen yleisen tavoitteen saavuttamista, että vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehysten vuotuisista menoista osoitetaan luonnon monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin 7,5 prosenttia vuonna 2024 ja 10 prosenttia vuosina 2026 ja 2027, niin että tällaisia menoja seurataan käyttäen tehokkaita, avoimia ja kattavia menetelmiä ja otetaan huomioon olemassa olevat ilmasto- ja luonnon monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden päällekkäisyydet;
- j) varmistetaan, että unionin talousarviossa valtavirtaistetaan ja otetaan huomioon ilmaston ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset ja että ilmaston ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvä rahoitus on johdonmukaista;
- k) edistetään kemikaalien moitteetonta hallintaa kansainvälisesti ja sellaisten aineiden maailmanlaajuisista asteista käytöstä poistamista, jotka eivät ole sallittuja unionissa;
- l) korvataan nopeasti huolta aiheuttavat aineet, mukaan lukien erityistä huolta aiheuttavat aineet, hormonaaliset haitta-aineet, erittäin hitaasti hajoavat kemikaalit, neurotoksiset aineet ja immunotoksiset aineet, ja torjutaan kemikaalien yhteisvaikutuksia, aineiden nanomuotoja ja tuotteissa oleville vaarallisille kemikaaleille altistumista, arvioidaan niiden vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön, mukaan lukien ilmasto, ja luonnon monimuotoisuuteen samalla, kun edistetään turvallisiksi ja kestäviksi suunniteltuja kemikaaleja ja materiaaleja ja tehostetaan ja koordinoitaan toimia eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien kehittämisen ja validoinnin edistämiseksi;
- m) pyritään ratkaisemaan maaperän huonontumiseen liittyvät ongelmat ja varmistetaan maaperän suojelu ja kestävä käyttö muun muassa tätä varten laaditulla maaperän terveyttä koskevalla lainsäädäntöehdotuksella vuoteen 2023 mennessä;

- n) muutetaan unionin elintarvikejärjestelmää, niin että se muun muassa edistää osaltaan luonnon monimuotoisuuden suojelua ja ennallistamista niin unionissa kuin sen ulkopuolella ja takaa eläinten hyvinvoinnin korkean tason, sekä varmistetaan samalla oikeudenmukainen siirtymä asianomaisille sidosryhmille;
- o) otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon ihmisten terveyden, eläinten terveyden ja ympäristön väliset yhteydet ottamalla yhteinen terveys -lähestymistapa osaksi päätöksentekoa;
- p) pyritään siihen, että tunnustetaan kansainvälisesti oikeus puhtaaseen, terveelliseen ja kestävään ympäristöön;
- q) hyödynnetään täysimääräisesti ekosysteemiin perustuvia lähestymistapoja ja vihreää infrastruktuuria, mukaan lukien luonnon monimuotoisuutta edistävät luontoon perustuvat ratkaisut, ja varmistetaan samalla, että niiden soveltaminen ennallistaa luonnon monimuotoisuutta ja vahvistaa ekosysteemien eheyttä ja kytkeytyneisyyttä, että se tuottaa selkeitä hyötyjä myös yhteiskunnallisesti, vaatien alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen täysipainoisen osallistumisen ja suostumuksen, ja ettei se korvaa tai heikennä toimenpiteitä, joita toteutetaan luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi tai kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi unionissa;
- r) käytetään olemassa olevia välineitä ja menetelmiä sekä kehitetään edelleen luontoon perustuvien ratkaisujen seurantamenetelmiä ja arviointivälineitä sekä mitattavissa olevia indikaattoreita niille;
- s) pienennetään merkittävästi unionin materiaali- ja kulutusjalanjälkeä, jotta ne saataisiin maapallon resurssien rajoihin mahdollisimman pian, muun muassa ottamalla tarvittaessa käyttöön vuoteen 2030 ulottuvat unionin vähennystavoitteet;

- t) sisällytetään kestävän kehityksen tavoitteet sekä ilmasto- ja ympäristötavoitteet tehokkaasti osaksi talouden ohjausjärjestelmän eurooppalaista ohjausjaksoa, mukaan lukien kansalliset uudistusohjelmat ja kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, sanotun vaikuttamatta eurooppalaisen ohjausjakson alkuperäiseen tarkoitukseen;
- u) mobilisoidaan resursseja ja varmistetaan riittävät kestävät investoinnit julkisista ja yksityisistä lähteistä, mukaan lukien unionin talousarviosta saatavilla olevat varat ja välineet, Euroopan investointipankin kautta ja kansallisella tasolla kestävää rahoitusta koskevan unionin toimintaohjelman mukaisesti;
- v) käytetään mahdollisimman tehokkaasti ympäristöverotusta, markkinapohjaisia välineitä ja vihreän budjetoinnin ja rahoituksen välineitä, mukaan lukien sosiaalisesti oikeudenmukaisen siirtymän varmistamiseen käytettävät välineet, ja tuetaan yrityksiä ja muita sidosryhmiä luonnonpääoman standardoitujen tilipitokäytäntöjen kehittämisessä ja soveltamisessa;
- w) varmistetaan, että unionin, kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason ympäristöpolitiikat ja -toimet perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon ja teknologiaan, lisätään ympäristötietopohjaa, mukaan lukien alkuperäiskansojen ja paikallinen tietämys, ja sen käyttöönottoa, myös tutkimuksen ja innovoinnin avulla, edistämällä vihreää osaamista ja koulutuksen ja uudelleen koulutuksen avulla, ja jatketaan ympäristö- ja ekosysteemitilinpidon kehittämistä;

- x) kehitetään ja vahvistetaan tietopohjaa muun muassa systeemisen muutoksen edellytyksistä, siitä, kuinka lokeroituneesta ja alakohtaisesta politiikasta voidaan siirtyä kokonaisvaltaiseen politiikan johdonmukaisuutta tavoittelevaan malliin, ja eri ekosysteemien kyvystä toimia kasvihuonekaasujen nieluina ja varantoina;
- y) valjastetaan digitaali- ja datateknologioiden potentiaali ympäristöpolitiikan tukemiseen, muun muassa tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan reaaliaikaista tietoa sekä tietoa ekosysteemien tilasta, lisätään toimia kyseisten teknologioiden ympäristöjalanjäljen minimoimiseksi ja varmistetaan tietojen avoimuus, aitous, yhteentoimivuus ja julkinen saatavuus;
- z) korjataan puutteita asiaankuuluvissa indikaattoreissa, jotka koskevat muun muassa systeemistä muutosta, maapallon resurssien rajoja, unionin tuotanto- ja kulutusjalanjälkiä sekä ympäristö- ja sosioekonomisten tekijöiden rajapintaa, kuten ympäristön muutoksesta johtuvaa eriarvoisuutta, ja optimoidaan kyseiset indikaattorit sekä varmistetaan, että ne ovat vertailukelpoisia kaikilla päätöksenteon tasoilla;
- a a) mobilisoidaan kansalaisyhteiskunnan laaja tuki yhteistyössä yritysten, etenkin pienten ja keskisuurten yritysten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisten, yhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa;

- a b) lisätään tietoisuutta 2 artiklassa vahvistettujen ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen merkityksestä ja vahvistetaan kansalaisten toimintavalmiuksia edistämällä muun muassa keskustelua ja viestintää kaikilla tasoilla, elinikäistä ympäristökasvatusta, kansalaisten osallistumista ja yhteisölähtöistä toimintaa;
- a c) tuetaan osaltaan kansalaisyhteiskuntaa, viranomaisia, kansalaisia ja yhteisöjä, työmarkkinaosapuolia ja yksityistä sektoria ilmasto- ja ympäristöriskien tunnistamisessa, niiden vaikutusten arvioinnissa ja toimien toteuttamisessa tällaisten riskien ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi sekä niihin sopeutumiseksi, ja kannustetaan näitä pyrkimään tietoaukkojen korjaamiseen muun muassa kannustamalla kansalaisia seuraamaan ympäristöasioita ja puutteita vaatimusten noudattamisessa ja ilmoittamaan niistä, mukaan lukien kansalaistieteen hyvien käytäntöjen edistäminen käyttämällä digitaalista teknologiaa;
- a d) kannustetaan yhteistyöhön kahdeksanteen ympäristöohjelmaan liittyvien strategioiden, toimintapolitiikkojen ja lainsäädännön kehittämisessä ja täytäntöönpanossa ja varmistetaan alue- ja paikallisviranomaisten täysimääräinen osallistuminen ympäristöpoliittisen päätöksenteon kaikkiin ulottuvuuksiin kaupungeissa ja maaseudulla, mukaan lukien syrjäisimmät alueet, soveltamalla yhteistoimintaan perustuvaa monitasoista lähestymistapaa ja huolehtimalla siitä, että alueellisilla ja paikallisilla yhteisöillä on riittävät resurssit täytäntöönpanoon paikan päällä;
- a e) vahvistetaan yhteistyötä kaikkien unionin toimielinten välillä ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa, myös komission ja alueiden komitean välillä niiden tiiviimmän yhteistyön puitteissa, ja selvitetään, miten vuoropuhelua ja tietojen yhdistämistä voidaan parantaa;

- a f) sovelletaan tehokkaasti tiukkoja vaatimuksia avoimuuteen, yleisön osallistumisoikeuteen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuteen Århusin yleissopimuksen mukaisesti sekä unionin että jäsenvaltioiden tasolla;
- a g) asetetaan kahdeksannen ympäristöohjelman täytäntöönpanoon liittyvät tiedot ja näyttö julkisesti ja helposti saataville ja ymmärrettävässä muodossa sanotun kuitenkin rajoittamatta alakohtaisen lainsäädännön luottamuksellisuutta koskevien säännösten soveltamista;
- a h) tuetaan 2 artiklassa vahvistettujen ensisijaisten tavoitteiden maailmanlaajuisia käyttöönottoa ja varmistetaan sisäisten ja ulkoisten lähestymistapojen johdonmukaisuus sekä koordinoitujen toimet, erityisesti kun
 - i) tehdään kolmansien maiden kanssa ilmasto- ja ympäristöyhteistyötä, kannustetaan ja tuetaan niitä sellaisten sääntöjen antamisessa ja täytäntöönpanossa kyseisillä aloilla, jotka ovat vähintään yhtä kunnianhimoisia kuin vastaavat unionin säännöt, ja varmistetaan, että kaikki unionin markkinoille saatetut tuotteet täyttävät kaikki asiaankuuluvat unionin vaatimukset unionin kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien metsäkadon ja maaperän tilan huonontumisen pysäyttämistä koskevat sitoumukset;
 - ii) tuetaan yritysten kestävästä hallinnoinnista, muun muassa ottamalla käyttöön asianmukaista huolellisuutta koskevat pakolliset vaatimukset unionin tasolla, ja edistetään vastuullista liiketoimintaa unionin ulkopoliitikassa, mukaan lukien kauppapolitiikka;

- iii) tehostetaan yhteistyötä kolmansien maiden hallitusten, yritysten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan sekä kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotta voidaan muodostaa ympäristön ja ilmaston suojelua koskevia kumppanuuksia ja yhteenliittymiä, sekä edistetään ympäristöä ja ilmastoa koskevaa yhteistyötä muun muassa G7- ja G20-ryhmissä;
- iv) osoitetaan johtajuutta kansainvälisillä foorumeilla esimerkiksi siten, että unioni saavuttaa kestävä kehityksen tavoitteet ja Pariisin sopimuksessa, biologista monimuotoisuutta koskevassa yleissopimuksessa, aavikoitumissopimuksessa ja muissa monenvälisissä ympäristösopimuksissa vahvistetut tavoitteet, erityisesti tehostamalla niiden täytäntöönpanoa ja tukemalla siinä myös kolmansia maita, muun muassa lisäämällä avoimuutta ja vastuullisuutta kyseisten sopimusten mukaisten sitoumusten täyttämisen saavutetun edistyksen osalta;
- v) lujitetaan kansainvälistä ympäristöhallintoa korjaamalla jäljellä olevat puutteet ja vahvistamalla tunnustettujen kansainvälisten ympäristöperiaatteiden noudattamista ja soveltamista;
- vi) varmistetaan, että unionin ja jäsenvaltioiden kolmansille maille antamalla rahoitustuella edistetään YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelmaa.

4 artikla
Seurantakehys ja hallinto

1. Komissio seuraa ja arvioi Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) ja Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) tuella ja niiden riippumattomuutta rajoittamatta unionin ja jäsenvaltioiden edistymistä 2 artiklassa vahvistettujen ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisessa ja raportoi siitä vuosittain ottaen huomioon 3 artiklassa säädetyt mahdollistavat edellytykset sekä systeemisen muutoksen aikaansaamista koskevan yleisen tavoitteen. Kyseisestä seurannasta, arvioinnista ja raportoinnista saatavat tiedot on asetettava julkisesti saataville ja niiden on oltava helposti saatavilla.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetulla seurannalla, arvioinnilla ja raportoinnilla pyritään helpottamaan korkean tason strategista poliittista viestintää. Komissio esittää kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä kuultuaan ... päivään ...kuuta ... [tämän päätöksen voimaantulopäivä] mennessä seurantakehyksen, joka perustuu rajoitettuun määrään pääindikaattoreita, joihin kuuluu mahdollisuuksien mukaan systeemisiä indikaattoreita, jotka koskevat muun muassa ympäristön ja yhteiskunnan sekä ympäristön ja talouden välistä yhteyttä. Pääindikaattoreiden luettelon on pysyttävä muuttumattomana vastuullisuuden varmistamiseksi. Sitä on kuitenkin tarvittaessa päivitettävä toimintapolitiikkojen ja indikaattoreiden viimeisimmän kehityksen huomioon ottamiseksi.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa seurannassa ja arvioinnissa on otettava huomioon tietojen ja indikaattoreiden saatavuuden ja merkityksellisyyden viimeaikainen kehitys ja hyödynnettävä jäsenvaltioissa ja unionin tasolla saatavilla olevia tietoja, erityisesti Euroopan ympäristökeskuksen ja Euroopan tilastojärjestelmän tuottamia tietoja ja indikaattoreita, hallinnollisen rasituksen minimoimiseksi. Sen on oltava johdonmukainen muiden ympäristö- ja ilmastopolitiikkaa koskevien seuranta-, raportointi- ja hallintokehysten ja -toimenpiteiden kanssa eikä se vaikuta niihin. Sen on perustuttava menetelmiin, joiden avulla voidaan mahdollisuuksien mukaan mitata, kuinka kaukana ollaan 2 artiklassa vahvistettuihin ensisijaisiin tavoitteisiin ja valittuihin pääindikaattoreihin liittyvistä tavoitteista.
4. Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio ottavat huomioon 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin sekä toteutetut toimet ja mahdolliset tulevat toimet ja vaihtavat niistä vuosittain näkemyksiä.
5. Euroopan ympäristökeskus ja Euroopan kemikaalivirasto tukevat komissiota tietojen, indikaattoreiden ja tietämyksen saatavuuden ja merkityksellisyyden parantamisessa erityisesti toteuttamalla seuraavat toimet:
 - a) tietojen ja näytön kerääminen, käsittely ja raportointi nykyaikaisilla digitaalisilla välineillä samalla, kun parannetaan tietojen keräämiseen ja käsittelyyn sekä yhdenmukaistettujen indikaattoreiden laatimiseen sovellettavia menetelmiä;
 - b) perustutkimuksen, kartoituksen ja seurannan lujittaminen ja tukeminen;

- c) työskentely seurantatiedoissa olevien merkityksellisten puutteiden korjaamiseksi yhdessä jäsenvaltioiden kanssa ja ottaen huomioon systemisen muutoksen tarve;
- d) toimintapolitiittisesti merkityksellisten ja systemisten analyysien tekeminen ja politiikkatavoitteiden täytäntöönpanon edistäminen unionin ja kansallisella tasolla muun muassa esittämällä suosituksia tavoitteiden saavuttamisen vauhdittamiseksi;
- e) ympäristöön ja terveyteen kohdistuvia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia koskevien tietojen integrointi ja muiden saatavilla olevien tietojen ja palvelujen, esimerkiksi Copernicus-ohjelman tuottamien tietojen ja palvelujen, täysimääräinen hyödyntäminen;
- f) ekologisia kriittisiä pisteitä koskevassa tietämyksessä olevien vakavien puutteiden korjaamiseen osallistuminen ottaen siinä huomioon maantieteelliset ja ekologiset erot alueiden välillä;
- g) sellaisten määrällisten ja laadullisten välineiden kehittäminen, mukaan lukien ennakointi ja mallit, jotka voisivat muun muassa tuottaa tietoa ympäristöön ja ilmastoon liittyvien toimintapolitiikkojen mahdollisista systemisistä vaikutuksista tulevaisuudessa ja siitä, kuinka kaukana ollaan tavoitteista;
- h) tietojen saatavuuden ja yhteentoimivuuden parantaminen entisestään unionin ohjelmien avulla;
- i) avoimuuden ja vastuullisuuden varmistaminen.

6. Komissio tarkastelee säännöllisesti tieto- ja tietämystarpeita unionin ja kansallisella tasolla, mukaan lukien Euroopan ympäristökeskuksen ja Euroopan kemikaaliviraston sekä tarvittaessa muiden unionin elinten ja virastojen valmiudet suorittaa 5 kohdassa tarkoitetut tehtävät.

5 artikla
Väliarviointi

1. Komissio suorittaa 31 päivään maaliskuuta 2024 mennessä väliarvioinnin edistymisestä 2 artiklan 2 kohdassa esitettyjen aihekohtaisten ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisessa ottaen huomioon 3 artiklassa tarkoitettujen mahdollistavien edellytysten tilan ja edistymisen systemisen muutoksen seurannassa ja arvioinnissa. Komissio ehdottaa väliarvioinnin tulosten perusteella tarvittaessa muutoksia 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin pääindikaattoreihin. Väliarviointi perustuu 4 artiklan 1 kohdan nojalla tehtyihin arviointeihin ja muihin asiaankuuluviin havaintoihin. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen väliarvioinnista.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun väliarvioinnin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston siihen mahdollisesti esittämien huomautusten sekä muiden asian kannalta merkityksellisten toimintapolitiikan muutosten ja Euroopan ympäristökeskuksen viimeisimmän Euroopan ympäristön tilaa ja näkymiä koskevan raportin perusteella komissio esittää 2 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen aihekohtaisten ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen, jolla lisätään kahdeksanteen ympäristöohjelmaan vuoden 2025 jälkeiseksi ajaksi liite, joka sisältää luettelon toimista kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä kyseisten toimien aikataulun.

6 artikla

Arviointi

Komissio suorittaa 31 päivään maaliskuuta 2029 mennessä kahdeksannen ympäristöohjelman arvioinnin. Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, joka sisältää kyseisen arvioinnin tärkeimmät tulokset, ja jos se katsoo sen aiheelliseksi, esittää sen jälkeen lainsäädäntöehdotuksen seuraavaksi ympäristöalan toimintaohjelmaksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2029.

7 artikla
Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Strasbourgissa

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja